

більші втрати другої сторони ніяк не приведуть до нашої власної перемоги, а стануть причиною того, що конфлікт затягнеться на довгі роки [1].

Список використаних джерел:

1. Запорожець О. Російсько-український конфлікт: прогнози та сценарії / О. Запорожець, Н. Белоусова. // Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. – 2015. – №36. – С. 100–106.
2. Толстов С. В. Еволюція зовнішньополітичної концепції України в контексті європейської безпеки / С. В. Толстов. // Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. – 2016. – №23. – С. 10–24.

Захаров Д.С.

аспірант,

*Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського*

ФУНКЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО МІФУ

Поняття політичного міфу та політичної міфології наразі надзвичайно часто використовуються як у соціальних науках, так і у публіцистиці, і трактуються надзвичайно широко. Дані терміни, попри недостатню категоріальну визначеність, увійшли до числа базових елементів політологічного дискурсу. Відтак, проблема визначення політичного міфу та опису його функцій у політичній системі сьогодні є одним з найбільш актуальних завдань політичної науки. Мета даної роботи – визначити низку ключових функцій політичного міфу, яка може бути з найбільшою ефективністю використана для подальшого дослідження феномену. Задля досягнення даної мети нами будуть розглянуті підходи до опису функцій політичного міфу як вітчизняних, так і іноземних науковців.

Походження слова «міф» зазвичай пов'язується з давньогрецькою мовою. Основою слова є грецьке “mythos” – «слово, сказання, оповідь, розрада». Починаючи з античності, термін трактується найрізноманітнішим чином: «прикрашена історична подія» (Геродот), «алегоричне оповідання» (Ф. Бекон), «первісна релігія» (Дж. Фрезер), своєрідний опис стандартів природних явищ (М. Мюллер), компонент системи знакових структур (К. Леві-Стросс), тощо [6, с. 6].

У XIX-XX ст., ідею міфу та категорію міфологічного почали широко використовувати, зокрема, задля опису політичних процесів. Базис для дослідження політичної міфології був закладений теоретиком французького анархо-синдикалізму Жоржем Сорелем. Політичні міфи за Ж. Сорелем – це будь-які ідеї та відчуття, що здатні згуртовувати людей та штовхати їх на акти політичної діяльності. Новий етап розробки теоретико-методологічних проблем політичного міфу бере початок у працях німецького філософа-структураліста

Е. Касіра. Розглядаючи політичний процес нацистської Німеччині у категоріях структуралізму, Касіра вперше описує міф як політичну технологію – засіб легітимації влади та інструмент пропаганди. Аналогічно Касіру, засновник біхевіористського підходу у політології Г. Ласуел розглядає міф, як елемент або інструмент політичної пропаганди [3].

О. Гойман визначає соціально-політичні міфи як ілюзорні ідеї, «що стверджують певні цінності та норми і сприймаються переважно на віру, без раціонального, критичного осмислення» [4, с. 41]. В основу політичного міфу, як зазначає дослідниця, закладено певний архетипний сюжет, конкретний досвід та необхідну систему образів.

Політичний міф може бути визначений нами як соціально-психологічна парадигма, що моделює політичну дійсність за допомогою певного наративу, сповненого символів та архетипів. Міф несе у собі певні політичні ідеї, уявлення та цінності, що як на інтелектуальному, так і на ірраціональному рівні виражають прагнення, почуття та інтереси тої чи іншої соціальної групи. Виступаючи універсальною складовою політичної свідомості, міф виконує для суб'єктів політики цілу низку аксіологічних та когнітивних функцій. В той же час, міфологічне моделювання дійсності вже давно стало одним з головних інструментів впливу на масову свідомість.

С. Глазунова пропонує окремо розглядати функції політичного міфу на масовому та індивідуальному рівнях [2]. Зокрема, на масовому, або соціальному рівні нею виокремлюються наступні його функції:

– соціально-організаційна, або інтегративна – політичний міф координує дії членів суспільства, дає змогу інтегрувати їх, регулюючи таким чином життєдіяльність людської спільноти;

– пізнавальна – політичний міф виникає як спосіб пояснення й осмислення соціально-політичного світу там, де людині бракує знань;

– об'єктивуюча – у політичних міфах віддзеркалюються уявлення, потреби, бажання, цінності, надії і сподівання як окремих персоналій, здатних впливати на соціально-політичні процеси, так і спільноти в цілому;

– нормативна – політичний міф транслює і навіює певні задані моделі соціальної поведінки. Ця функція пов'язана з об'єктивуючою.

На індивідуальному рівні політичний міф виконує пізнавальну та аксіологічну функції.

Т. Вакулова, аналізуючи внутрішню міфотворчість функціонування сучасних великих організацій, окреслює три головні функції міфів: налаштування на успіх; утримання системи у рівновазі (*status quo*); пояснення поразок. У період стабільного розвитку внутрішньоорганізаційні міфи проявляють свої кращі якості, якщо вони набувають історичної форми. Пояснення причин поразок у внутрішньоорганізаційних міфах логічно пов'язується з пошуком шляхів перевлаштування й оновлення. Будь-яке пояснення поразки має вказувати на внутрішні ресурси, що залишилися, та складуть базу для відновлення [1]. Як відзначає О. Поліщук, міфотворчість наразі стала важливим складником політичної комунікації [5, с. 19].

Міфотворчість, за його словами, стає однією із сутнісних ознак мислення сучасної людини.

Враховуючи розмаїття підходів до функціональної ролі міфів у системі політичної свідомості, можна виокремити низку їх ключових функцій. До них, на нашу думку, слід віднести:

– онтологічну функцію, сутність якої полягає у наданні реципієнту цілісної, несуперечливої картини світу;

– екзистенційну функцію, сутність якої полягає у соціальній, історичній та економічній самоідентифікації індивіда;

– консолідуючу функцію, сутність якої полягає створенні певних зразків соціальної ідентичності;

– соціалізуючу функцію, сутність якої полягає у наданні реципієнту зразків політичної поведінки;

– комунікативну функцію, що полягає у створенні певних форм соціально-політичної комунікації;

– когнітивно-пізнавальну функцію, сутність якої полягає у наданні реципієнту зразків тлумачення і систематизації фактів та відомостей політичного характеру;

– мобілізаційну функцію, сутність якої полягає у наданні індивідам та соціальним спільнотам стимулів до усіх форм політичної активності;

– агрегаційну функцію, специфіка якої полягає у вираженні через міф інтересів певної соціальної спільноти.

Список використаних джерел:

1. Вакулова Т. Функції міфів у державному управлінні / Т. Вакулова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://portal.academy.gov.ua:8081/kafedry/kaf_du_upr_suspiln_proces/DocLib4/№3-4%202010/Вакулова.pdf

2. Глазунова С. М. Політичні міфи як чинник мотивації політичного вибору в контексті інтеграційних процесів в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppp/2008_8/03%20-%20Glazunova.htm

3. Гнатюк О. Из истории американской коммуникологии и коммуникативистики: Гарольд Лассуэлл (1902-1978) / О. Гнатюк // Актуальные проблемы теории коммуникации – 2004 – Изд-во СПбГПУ, 2004. – С. 11-20.

4. Гойман О. Особливості сучасної політичної міфотворчості / О. Гойман // Проблеми гуманітарних наук. Філософія. – 2013. – Вип. 31. – С. 40–50.

5. Поліщук О.С. Вплив міфів на суспільно-політичне буття особистості / О.С. Поліщук // Вісник Житомирського державного університету. – 2011. – Вип. 55. – С. 11-19.

6. Шайгородський Ю. Ж. Міф як інтегрована форма політичної свідомості / Ю. Шайгородський // Наукові праці МАУП. – 2011. – Вип. 1(28) – С. 5-8.